

# L'IVAM popular: co

MAFA GIL

**L'anunci d'un canvi en la direcció de l'IVAM per part de Zaplana (PP) va provocar amenaces de dimissions. Ara, més prudent, el consell rector espera per actuar.**

**L**a més prestigiosa de les obres culturals de la gestió socialista de la Generalitat valenciana, l'Institut Valencià d'Art Modern (IVAM), no ha estat oblidada en la campanya política dels populars, que presentaren un programa exclusiu sobre el centre. Amenaces de dimissió per part del consell rector del museu, format per prestigioses personalitats de l'art modern, i rectificacions per part de la consellera de Cultura van adobar la polèmica sobre el futur del Centre. Ara, passada la febre del període electoral, el prestigi de l'Institut sembla un terra netíssim que ningú no vol tacar amb petjades brutes i tots els implicats trepitgen en duts per la precaució.

**De l'IVAM al cel.** L'IVAM va ser inaugurat el 18 de febrer de 1989, gràcies a l'esforç de qui ara és secretari d'organització del PSOE i en aquell moment era conseller de Cultura, Ciprià Ciscar, i del primer director, Tomàs Llorens, que ara és el cap del Museu Thyssen. Des del moment que l'Institut va obrir les portes, la substituta de Llorens, Carme Alborch, actual ministra de Cultura, s'encarregà d'encapçalar un equip que va saber aplegar importants col·leccions d'art i introduir el Museu valencià en els circuits internacionals, amb els quals col·laborà intensament. El substitut de Carme Alborch en aquesta avantsala del poder a partir de 1993 fou Josep Francesc Ybars, qui ha continuat amb la línia ascendent de l'IVAM.

Però la situació pot canviar amb l'arribada del Partit Popular al Palau de la Generalitat. Un mes abans de les eleccions autonòmiques, el 28 d'abril, el president provincial del PP, Eduardo Zaplana, presentava a la redactora del programa conservador per l'IVAM, Consol Ciscar, i afirmava que comptava amb ella per a dirigir-lo si aconseguia arribar al poder. Consol Ciscar, que s'encarrega de les relacions exteriors del Museu Sant Pius V de València, és germana de Ciprià Ciscar, i és casada amb Rafael Blasco, ex-conseller socialista d'Obres Públiques i autor, a



Façana de l'IVAM. El PP va introduir en la campanya política el museu més prestigiós de la gestió socialista.

# Continuisme o ruptura

més a més, del programa d'administracions públiques del PP en aquesta campanya. El mateix fet de presentar un programa exclusiu centrat en l'Institut, a banda del de Cultura global, va sorprendre alguns membres de l'IVAM que asseguraven que no entenen per què no es va parlar també del futur de la Filmoteca o d'altres museus públics. Però el prestigi del centre sembla justificar per ell mateix un posicionament dels qui volen arribar a governar la Generalitat. Més reaccions negatives va aixecar en la campanya el contingut del programa i l'anunci de Zaplana del relleu en la direcció del Centre. Diversos mitjans de comunicació van fer-se ressò de les opinions de membres del consell rector, que asseguraven que dimitirien si els imposaven la directora. La llei de creació de l'IVAM estableix que el càrrec de director gerent "serà nomenat i destituït pel consell rector, a proposta del president", que és el titular de la conselleria de Cultura.

A banda del president i el director gerent, l'òrgan de govern de l'IVAM està format per un vice-president, càrrec que actualment ocupa Antoni Asunción, i dos vocals nats que són sempre el director general de Patrimoni Artístic i el secretari general de la Conselleria de Cultura. A banda, els titulars de Economia i Cultura designen dos vocals més. Aquests càrrecs són els que canvien automàticament amb el canvi de govern, una vegada nomenats el nou conseller, les direccions generals, etc. Els altres sis vocals del consell rector continuarien, en canvi, malgrat un canvi de govern, ja que els seus càrrecs no són temporals, encara que poden ser destituïts. Aquests sis membres són designats per la conselleria de Cultura, "entre persones de prestigi reconegut i representativitat en el camp de l'art modern". D'ells, tres seran nomenats pel titular de la Conselleria, a proposta del Consell Valencià de Cultura. Actualment aquests vocals són els crítics Valeriano Bozal i Romà de la Calle, els ex-directors del Museu del Prado Alfonso Pérez Sánchez, Felipe Garín i Francisco Calvo Serraller, el director del Museu Thyssen, Tomàs Llorens, i la conservadora del Museum of Modern Art de Nova York (MOMA), Margit Rowell.

Si abans del 28-M alguns d'aquests consellers van assegurar que dimitirien, ara adopten una posició més conciliadora. La consigna és seguir amb normalitat: celebrar la reunió del consell



**J. F. Ybars.** L'actual director gerent de l'IVAM va substituir Carme Alborch i va consolidar la tasca del centre.



**Consol Ciscar.** L'autora del programa del PP sobre l'IVAM podria ser la nova directora del museu.



**Salvador Aldana.** El director general de Patrimoni Artístic adverteix que cal molta cura per dirigir l'IVAM.

rector prevista pel 30 de juny on s'aprovarà la memòria de la temporada que ara acaba i es discutirà la proposta d'exposicions per al proper exercici. I esperar fins que es faça el nomenament del nou conseller.

**Joc d'escacs.** Segons un dels membres no-polítics del consell rector, ara es tracta d'una partida d'escacs. Les dues parts observen quina peça mou el seu oponent. El primer pas del govern entrant condicionarà els següents per part del consell rector. De totes maneres, el membre consultat

per EL TEMPS considera que qualsevol plantejament podria ser acceptat si es justifica de manera convincent. "Tot és matisable". Sí que sembla clar, però, que qualsevol decisió serà col·lectiva, no individual: "La unió entre els membres de l'equip ha estat el gran avantatge de l'IVAM i el trencament d'aquesta corporativitat seria molt dolent per al seu futur".

Per tant, el programa del PP, que defensa una reestructuració de les col·leccions i alguns canvis de concepció de les exposicions, podria ser acceptat sempre que no signifiqui un canvi traumàtic que pugui fer caure l'IVAM de la xarxa internacional de museus o represente una traïció als objectius amb què va ser creat.

**L'IVAM popular.** El projecte ideat per la independent Consol Ciscar per als populars preveu que les col·leccions de l'IVAM s'estructuren al voltant de dos eixos, "Panorama de la història de l'art del Segle XX" i "Les avantguardes artístiques de la Comunitat Valenciana en el Segle XX" - complementat per un tercer dedicat a l'art contemporani. Pel que fa a les exposicions temporals s'han d'afavorir, segons el programa del PP, les mostres on la producció artística valenciana es conjuga amb la de la resta de l'estat i del món per possibilitar el coneixement crític de l'art valencià. L'IVAM hauria de ser també receptiu amb les mostres artístiques de dones i sectors socials marginats, a més d'allunyar-se de l'etnocentrisme occidental i, per altra banda, augmentar la tasca didàctica i investigadora del Centre. Aquestes lí-

nies bàsiques anaven precedides en el programa popular per una crítica de la gestió de l'IVAM que assenyalava que els eixos bàsics de funcionament —col·leccions, exposicions i activitat divulgativa i investigadora— eren molt lluny d'haver assolit els resultats que podrien ser considerats com més pertinents i satisfactoris. La consellera de Cultura, Pilar Pedraza, no va trigar a contestar al programa, qualificant-lo de "llaços decoratius en un vestit ben tallat". Va rebutjar amb dades les crítiques del programa popular de la "escassetat de producció pròpia d'exposicions que hagen estat exportades a altres museus". Segons Pedraza, en sis anys les obres de l'IVAM han format part de 50 mostres itinerants per l'estat espanyol i l'estranger, i ha cedit obres per a 40 exposicions de museus de fora de l'estat. A més, l'IVAM ha estat visitat per més d'un milió de persones i ha acollit 131 exposicions, de les quals 82 han estat de producció pròpia. El fons del museu compta actualment amb 3.500 peces, fruit de compres i donacions, i 1.500 més cedides en dipòsit, entre les quals es troben les de la Fundació Renau amb les d'Ordóñez Falcón i Gabriel Cualladó.

El director general en funcions de Patrimoni Artístic de la Conselleria de Cultura, Salvador Aldana, que és membre, pel seu càrrec, del consell rector de l'IVAM, assegura que el projecte popular "no aporta cap novetat". La idea d'un



**El fons de l'Institut Valencià d'Art Modern. En sis anys, ha aplegat 3.500 peces pròpies i 1.500 de cedides.**

consorci de museus, que també esbossa el programa, ja existeix, segons Aldana, en un nivell reduït pel que fa a distribució de béns mobles i a coordinació d'inventaris. I pel que fa als buits en les col·leccions, Aldana assenyalava que "sempre n'hi haurà", ja que els objectius de l'IVAM no són els mateixos que els del MOMA "ni es poden adquirir peces concretes de gran valor com les que formen el Museu Thyssen, perquè això és una col·lecció de caire privada amb finalitats diferents, pròpies".

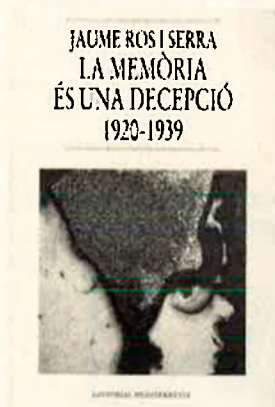
Cap dels membres del consell rector consultats per EL TEMPS ni la consellera de Cultura, en les declaracions fetes durant la campanya, han volgut entrar a valorar la persona que Zaplana assenyalava com a probable directora. Per la seua banda, Consol Ciscar tampoc ha volgut

pronunciar-se ni donar més explicacions sobre el seu programa en qüestió fins que siga nomenat el nou conseller, perquè això li semblaria "molt prepotent i molt poc respectuós amb els membres de l'equip actual", als quals considera "gent qualificada" i "companys". Sí que va dir, però, que després del 28-M, Eduardo Zaplana no li ha confirmat ni negat res sobre la possibilitat que ella pugui ocupar la direcció del Museu.

**El laberint de l'IVAM.** La piràmide organitzativa que constitueix l'Institut, amb el consell rector en l'esglaió més alt i estructurada amb president, vice-president, vocals nats i vocals designats per Cultura i proposats pel Consell Valencià de Cultura és a la vegada un laberint jeràrquic que dificulta els canvis ràpids —i a la vegada traumàtics— en el museu. Si un nou conseller de Cultura nomenat cap a les darreries de juliol atenguera com a primer assumpte l'IVAM, possiblement no podria substituir el director fins al mes de setembre, pel cap baix, sense comptar amb les dificultats que suposaria una negativa dels membres "nopolítics" del consell rector. D'altra banda, el pla d'exposicions per als 12 mesos vinents quedarà aprovat el proper 30 de juny i tot sembla indicar que una modificació profunda d'aquestes previsions no beneficiaria en res el prestigi de la institució. **Alex Milian**

Vau llegir l'entrevista sobre  
*El complot contra Companys*  
en el número del 15 de maig de EL TEMPS?

Jaume Ros ho explica tot al llibre  
**LA MEMÒRIA ÉS UNA DECEPCIÓ**  
*El complot contra Companys - novembre 1936*



Editorial Mediterrània i l'Ateneu Barcelonès  
us conviden a la presentació del llibre.

L'acte tindrà lloc el proper dimecres 21 de juny, a dos quarts de  
vuit del vespre, a l'Ateneu Barcelonès

En parlaran  
Mn. Josep Dalmau, Sr. Josep Fornas i Sr. Josep Benet  
Presidirà l'acte l'Honorable Heribert Barrera

Ateneu Barcelonès • Canuda, 6 • Barcelona